

באה ולוקחת את אותו הצלם ונתקן בו ומתלבש בו והולך לו, **וְלֹא אֶתְחַזֵּר בֵּיהֶּ**

אור הרשב"י

אחר עבודה זרה. הוא הקים מזבחות לבעל ושם של עבודה זרה ועשה אשרה ועץ של עבודה זרה, השתחוה לכל צבא השמים ועבד אותם, ושרף את כל אזכרות שם ה' שבתורה.

ברוב עזותו העמיד מנשה צלם בתוך בית המקדש! הוא היה משתחוה לו כשפניו אל הפסל ואחוריו אל היכל ה'. במשך הזמן השחית יותר ויותר ועשה לאותו פסל ארבעה פרצופים, כדי שכביכול תראה השכינה את הפסל מכל צד, ובכך "יצליח" להכעיס יותר את הקב"ה.

מנשה המלך המשיך ללכת מדחי אל דחי, והתחיל לעשות כתועבות החמורים ביותר של הכנענים, דהיינו ששרף את בנו באש כקורבן לעבודה זרה. וכן ניהש ועונן ועשה אוב וידעוני וכל מיני כישופים. כל זאת עשה לא בשגגה ולא מתוך תאוה, אלא במטרה להכעיס את הקב"ה, ולגרום לסילוק השכינה מבית המקדש.

מלבד עוון עבודה זרה, מגואלות היו ידיו של מנשה אף בעוון רצח ושפיכות דמים, כמו שנאמר (מלכים ב כא טז): "וְגַם דָּם נָקִי שָׁפַךְ מְנַשֶּׁה הַרְבֵּה מְאֹד עַד אֲשֶׁר מָלֵא אֶת יְרוּשָׁלַיִם פֶּה לְפֶה". ומסופר בגמרא, שעשה מנשה פסל ענק וכבד, אשר אלף בני אדם היו צריכים לנושאו. וכל יום היו מתים אלף בני אדם מחמת כובד המשא.

ברשעותו הרבה הרג מנשה אף את סבו

מיד עמד חזקיהו בתפילה לה' וזעק מקירות לבו: "אָנָּה ה', זָכַר נָא אֶת אֲשֶׁר הִתְחַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בְּאֶמֶת וּבְלִבָּב שְׁלֹם, וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי וַיִּבֶךְ חֲזָקִיהוּ בְּכִי גָדוֹל.

מיד נגלה ה' אל ישעיהו הנביא ואמר לו: "שׁוּב וְאֶמְרָתְךָ אֶל חֲזָקִיהוּ נְגִיד עַמִּי, כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי דָוִד אַבִּיךָ, שָׁמַעְתִּי אֶת תְּפִלָּתְךָ רְאִיתִי אֶת הִמָּעֲתָךְ, הִנְנִי רַפָּא לְךָ... וְהִסַּפְתִּי עַל יָמֶיךָ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה".

בקש חזקיהו מישיעיהו הנביא שיתן לו את בתו לאשה, כדי שאולי על ידי כך תעמוד לו זכותו של ישעיהו שיצאו ממנו בזכותו בנים צדיקים. ואכן כך היה, נשא חזקיהו את בתו של ישעיהו לאשה, וכינה אותה "חפצי בה", שחפץ דוקא בה מכל הנשים ונשא דוקא אותה לאשה.

מצדיקי עולם אלו, נולדו שני בנים האחד מנשה והשני רבשקה. אין ספק שחזקיהו ואשתו עשו את כל המאמצים לחנך את בניהם לתורה, אך בכל זאת לא עלתה בידם. והנה יום אחד כאשר היו בגיל שלוש, לקחם חזקיהו על כתפיו לבית המדרש, ושמע היאך אחד אומר לשני, תראה כמה הראש של אבא מתאים לקרבן לעבודה זרה, מיד כעס חזקיהו וחבטם על הקרקע, רבשקה מת, ומנשה נשאר חי.

בהיות מנשה בגיל שתים עשרה שנה, נפטר אביו הצדיק חזקיהו, והוא נהיה למלך על ישראל. מלך רשע ביותר היה מנשה, ונמשך

בְּבֵר נֶשׁ לְעֵלְמִין ויותר אינו חוזר לאדם לעולמים. כִּדְיִן יִנְדַע דְּהָא

אור הרשב"י

כפי שנאמר (ירמיה טו ד): "וּנְתַתִּים לְזַעֲנָה לְכָל מַמְלֻכוֹת הָאָרֶץ בְּגִלְל מְנַשָּׁה בֶן יַחֲזַקְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה עַל אֲשֶׁר עָשָׂה בִירוּשָׁלָיִם".

אמרו חז"ל, וכי עלה על לב שהמלך חזקיהו שלימד תורה לכל ישראל, דוקא את בנו לא לימד?! אלא כל הלימוד שלימד אותו וכל העמל שעמל בו לא הועילו לו להחזירו למוטב. ומה הועילו לו? יסורים.

איך וכיצד התרחשו הדברים? על כך מסופר בספר דברי הימים (ב לג יא): "וַיָּבֵא ה' עֲלֵיהֶם אֶת שְׂרֵי הַצָּבָא אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ אֲשׁוּר, וַיִּלְכְּדוּ אֶת מְנַשֶּׁה בַּחַיִּים וַיֹּאסְרוּהוּ בְּנִחְשָׁתַיִם וַיּוֹלְכֻהוּ בְּבִלְחָה".

אמרו חז"ל, דוד של נחושת עשו לו שרי אשור, והיו מדליקים אש תחתיו. נכווה מנשה מחום האש וקפץ, אולם אז נכווה במקומות אחרים בגופו, וכך התחיל גופו להחרך אט אט ביסורים נוראיים. כיון שראה שנמצא הוא בצרה גדולה, התחיל לקרוא לעבודה זרה שלו שתבוא לעזרתו ותציל אותו, אך כמובן שקריאתו היתה לשוא. קרא לעבודת אלילים אחרת, ואף זו לא הושיעה אותו. וכך הזכיר את כל סוגי העבודה זרה שעבד להם אי פעם, אך ללא הועיל. לפתע נזכר בפסוק שהיה אביו הצדיק חזקיהו מקריא לו (דברים ד ל): "בְּצַר לָךְ וּמְצֹאֹךְ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאֶחָרֵית הַיָּמִים, וְשִׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל, כִּי אֵל רַחוּם ה' אֱלֹהֶיךָ לֹא יִרְפֶּךָ וְלֹא יִשְׁחִיתֶךָ...". אמר מנשה: הרי אני קורא

הצדיק, אבי אמו, ישעיהו הנביא. ובגמרא מסופר כיצד עשה זאת: אמר רבא, שהיה מנשה הן את ישעיהו, אמר לו: משה רבך אמר (שמות לג כ): "כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחַיִּי", ואילו אתה סתרת את דבריו ואמרת (ישעיה ו א): "וַאֲרָאָה אֶת ה' יֹשֵׁב עַל כְּסֵא רָם וְנִשְׂא...". ועוד, משה רבך אמר (דברים ד ז): "כִּי מִי גוֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לֹא אֱלֹהִים קְרִבִּים אֵלָיו כְּה' אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֵלָיו", ואתה סתרת את דבריו ואמרת (ישעיה נה ו): "דִּרְשׁוּ ה' בְּהִמְצֵאוֹ קְרָאֵהוּ בְּהִיזְתוֹ קְרֹב", דהיינו שלא תמיד ניתן לפנות אל הקב"ה. כמובן שלישעיה הנביא היו תשובות לסתירות אלו (כמובא בגמרא יבמות מט עמוד ב), אולם הוא העדיף לא לענות למנשה, כי ידע שבכל מקרה לא יקבל מנשה את דבריו וירצה להרגו. לכן מה עשה ישעיה כדי להינצל? ברח מנכדו מנשה, וכשרדף אחריו אמר שם קדוש ונבלע בתוך עץ ארו גדול. אולם מנשה הרשע לא העלה בדעתו לוותר על הריגת סבו ישעיה. וברוב רשעותו ואכזריותו כרת את עץ הארו והתחיל לנסר אותו. כשהגיע המסור לפיו – יצאה נשמתו של ישעיה הצדיק.

מנשה המלך לא רק הטא לעצמו, אלא אף החטיא את עם ישראל, כמו שנאמר (דברי הימים ב לג ט): "וַיִּתַּע מְנַשֶּׁה אֶת יְהוּדָה וַיִּשְׁבִּי יְרוּשָׁלָיִם לְעִשׂוֹת רָע מִן הַגּוֹיִם...". בגלל חטאיו המרובים של מנשה נגזרה גזירת חורבן בית המקדש הראשון על עם ישראל,

הלימוד היומי

לע"נ אביגיל בת שרה ע"ה

אֶתְּחִיָּא הוּא מְפָלָא אז ידע אותו האדם שהוא נדחה מצד הקדושה לגמרי

ואיבד עצמו לדעת ואבדה תוחלתו רח"ל כיון שלא עשה תשובה.

בשעה שהנשמה יורדת מלמעלה יורדת תחילה לגן עדן התחתון שבארץ ואח"כ
הולכת גם לגיהנם

**תָּא חַוִּי, בְּשַׁעְתָּא דְּנִשְׁמָתָא נִחְתָּא לְאַעְלָא לִיָּה בְּהַאי
עֲלָמָא** בא וראה בשעה שהנשמה יורדת מלמעלה כדי ליכנס בזה העולם,

אור הרשב"י

ויקנע מאד מלפני אלהי אבותיו. ויתפלל אליו
ויעתר לו וישמע תחנונו וישיבהו וירושלים
למלכותו, וידע מנשה כי ה' הוא האלהים...
ויסר את אלהי הנכר ואת הסמל מבית ה' וכל
המזבחות אשר בנה בחר בית ה' ובירושלים,
וישלך הוצה לעיר. ויבן את מזבח ה' ויזבח
עליו זבחי שלמים ותודה, ויאמר ליהודה
לעבוד את ה' אלהי ישראל.

ואמר רבי ישמעאל בן אלישע, שבשעה
שעלה למרום, נגלו לפניו כל סתרי העולמות
העליונים, וראה את הצדיקים בגן עדן כשהם
יושבים ישיבות ישיבות ועוסקים בתורה,
ולכל ישיבה יש ר'אש ישיבה. ובין הישיבות
ראה ישיבה שבה לומדים בעלי תשובה. ומי
עמד בראש ישיבה זו? – מנשה המלך! הוא
אשר לימד אותנו מה גדול כוחה של
התשובה, וכיצד יכול אדם לצאת ולעלות
מבור תחתיות לרום המעלה (בהלכה ובאגדה
ימים נוראים).

לקב"ה. אם יענה לי – מוטב, ואם לאו – הרי
אין הבדל בינו לבין הקודמים שקראתי להם
ח"ו.

בשעה שהתפלל מנשה, היו מלאכי השרת
מסתמים את חלונות הרקיע שלא תעלה
תפילתו לפני הקב"ה. אמרו מלאכי השרת
לפני הקב"ה: אדם שהעמיד צלם בהיכל –
אתה מקבלו בתשובה?! אמר להם: אם איני
מקבלו בתשובה, הרי אני נועל דלת בפני כל
בעלי תשובה! מיד התר לו הקב"ה התירה
מיוחדת מתחת כסא הכבוד, וקבל את
תפילתו ותשובתו!

הפך לו הקב"ה את דוד הנחושת למזל"ט –
'מטום זעיר ללא טייס' ואף ללא מנוע, והטיס
אותו כשהוא נתון בתוך הדוד אל כסאו אשר
בירושלים. באותה שעה אמר מנשה: יש דין
ויש דין! ואכן מיד שינה את מעשיו מקצה
לקצה, ובמשך שלושים ושלוש שנים עבד את
ה', והשתדל להחזיר את העם למוטב. כפי
שנאמר: 'ובהצר לו חלה את פני ה' אלהיו

וַחֲמַתָּא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן דְאַרְעָא יורדת תחילה לגן עדן התחתון שבארץ,
וְחֲמַתָּא יְקָרָא דְרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקֵי קיימין שורין שורין
 ורואה את הכבוד הנעשה לרוחות הצדיקים העומדים שם שורות שורות ואת שכרם העצום.
לְבַתָּר אֲזֵלָא לְגִיהֶנָּם, וְחֲמַתָּא לְהוּ לְרִשְׁיַעֲיָא דְצוּחִין
וְוִי וְוִי, וְלֹא מִרְחֵמֵי עַלֵיהוּ אח"כ הולכת גם לגיהנם ורואה את הרשעים
 הצווחים מצערם ומכאובם וגודל העונש שלהם ואין מי שירחם עליהם. **וּבְכֻלָּא**
אַסְהִידוּ בְּהַ סְהֵדוּתָא ובכל מקום שהיא הולכת מעידים לה הצדיקים על
 שכרם והרשעים על ענשם ומזהירים אותה שלא תתפתה לילך בהבלי העולם אלא תנצל
 את ההזדמנות שניתן לה בעולם לקנות חיי נצח, **וְהָהוּא צוּלְמָא קְדִישָׁא**
קַיְמָא עַלֵיהָ, עַד דְנִפְיֵק לְעֵלְמָא. ואותו הצלם הקדוש עומד על האדם
 בעודו ברחם אימו עד שיצא לעולם שאז הוא מתחבר ונכנס בו עם הנשמה (דף מ"ג ע"ב).

הצלם מגיע אל האדם כאשר יוצא לאויר העולם

כַּד נִפְיֵק לְעֵלְמָא, אֲזִדְמֵן חָהוּא צוּלְמָא לְגַבִּיהָ כאשר יוצא
 האדם לאויר העולם מזדמן אותו הצלם אצלו, **וְאַשְׁתַּתַּף בְּהֵדִיהָ,**
וְאַתְרַבֵּי עִמֶיהָ ומשתתף עימו ומתגדלים יחד. **כְּמָה דְאַתְמָר,** (תהלים
 לט) **אֵךְ בְּצֵלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ** כמו שנאמר אך בצלם יתהלך איש כי רק באותו
 צלם יכול להתהלך האדם בעולם הזה כי הוא הממצע בין הנשמה לגוף. **וּבְהָהוּא**
צֵלֶם אֲשֶׁתַּתְּפוּ (אֲשֶׁתְּכָחוּ) יוֹמוֹי דְדִבְרֵי נֶשׁ, וְתִלְיִין בֵּיהָ ובאותו
 צלם נמצאים ימיו של האדם כי נשמתו נחלקת לכמה ניצוצות ובכל גלגול באים קצת מהם